

Review of the dissertation work of PhD candidate **Marhabbat Nurov** by academic advisor Charles Weller

Topic: **Қазақстандағы зайырлылық пен діндарлық арақатынасын талдау / The Analysis of Relationship between Secularity and Religiosity in Kazakhstan**

This letter serves as a review of Mr. Marhabbat Nurov's work towards meeting the PhD requirements at the Kazakh National Pedagogical University named after Abai, including his dissertation and published articles.

Mr. Nurov has authored or co-authored a combined total of fourteen journal articles and conference papers, two on his own and twelve jointly with other colleagues. These articles and papers have appeared in various conference collections and journals over a period of three years, between 2019 and 2021. His publishing sources include the *European Journal of Science and Theology*, an international English-language journal. All of the topics which Mr. Nurov has addressed are highly relevant to his dissertation and the religious situation in Kazakhstan. These include a range from various aspects of Islam in Kazakhstan, to occultism as well as trends, dimensions and impacts of secularization. His work has passed through proper peer review and revision and successfully meets, if not exceeds, the requirements for his doctoral program.

Mr. Nurov's dissertation on **The Analysis of Relationship between Secularity and Religiosity in Kazakhstan** is also in line with the requirements of his doctoral program. He adequately situates his topic within its historical, social and political context, in comparative relation to processes of secularization in the West. In making that comparison, Mr. Nurov shows that "the European model of building a secular society is not universal," that "[s]ecularism in Kazakhstan" does not follow the European 'model,' but "has its own characteristics and development trends." He pays special attention within the Kazakh context to the historical periods of the Alash Orda and the subsequent Soviet era as an essential backdrop for understanding secularization in relation to Islamic revival and identity within modern, post-Soviet Kazakhstan. He accurately recognizes that the past has significantly shaped and thus is necessary to understanding the present. Along these lines, he treats secularization, not as a simple "one-sided process leading to the decline of religion and religiosity in society," but a multifaceted and dynamic process which interacts with religion and religiosity in multiple ways on multiple levels across time and space. These levels include both individual as well as broader social, cultural and political ones. He elucidates the way in which secularization and religiosity both interact and thus transform one another reciprocally within a context of

competing as well as complementing groups and the “power structures” within which they operate in both push and pull fashion. He successfully challenges “[t]he thesis that modernization is always accompanied by the loss of religiosity and secularism.”

As his foreign advisor for this doctoral work, I am satisfied that Mr. Nurov has addressed the topic of his dissertation as well as his articles and conference papers in a satisfactory manner and has thus fulfilled the necessary requirements pursuant to his PhD defence. If any questions or concerns arise in connection to my evaluation of Mr. Nurov’s work, please of course let me know.

Signed:

Date:

R. Charles Weller

22 June 2022

R. Charles Weller, Ph.D.

Senior Research Fellow, Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, KZ)
Associate Professor of History (Career), Washington State University (Pullman, WA, USA)
rc.weller@wsu.edu

PhD докторант Мархаббат Нуровтың диссертациялық жұмысына академиялық кеңесші Ph.D. Чарльз Р. Веллердің пікірі

Тақырып: Қазақстандағы зайырлылық пен діндарлық арақатынасын талдау / The Analysis of Relationship between Secularity and Religiosity in Kazakhstan

Бұл хат Мархаббат Нуров мырзаның Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетіндегі PhD докторантурасының талаптарын орындау жолындағы жұмысына, оның ішінде диссертациясына және жарияланған мақалаларына пікір болып табылады.

Нуров мырза жалпы он төрт журналдық және конференциялық мақалалардың авторы немесе бірлескен авторы болды, екеуі жеке және он екі басқа әріптестерімен бірлесіп шықты. Бұл ғылыми мақалалар үш жыл ішінде, 2019 және 2021 жылдар аралығында әртүрлі конференция жинақтары мен журналдарында жарық көрді. Оның жариялау көздеріне «Еуропалық ғылым және теология журналы», халықаралық ағылшын тіліндегі журнал кіреді. Нуров мырзаның қозғаған тақырыптарының барлығы оның диссертациясына және Қазақстандағы діни ахуалға өте өзекті. Оларға Қазақстандағы исламның әртүрлі аспектілерінен оккультизмге, сондай-ақ секуляризацияның тенденциялары, өлшемдері мен әсерлері кіреді. Оның жұмысы тиісті сараптамадан және қайта қараудан өтті және докторлық бағдарламасына қойылатын талаптардан асып кетпесе, сәтті сәйкес келеді.

Нуров мырзаның «Қазақстандағы зайырлылық пен діндарлық арақатынасын талдау» тақырыбындағы диссертациясы да докторлық бағдарламасының талаптарына сәйкес келеді. Ол өз тақырыбын оның тарихи, әлеуметтік және саяси контекстінде, Батыстағы секуляризация процестерімен салыстырмалы түрде дұрыс орналастырады. Осы салыстыруды жасай отырып, Нуров мырза «зайырлы қоғам құрудың еуропалық моделі әмбебап емес» екенін, «Қазақстандағы секуляризмнің «еуропалық үлгіні» ұстанбайтынын, «өзіне тән ерекшеліктері мен дамуы бар» екенін көрсетті. Ол қазіргі, посткеңестік Қазақстандағы исламдық жаңғыру мен бірегейлікке қатысты секуляризацияны түсіну үшін маңызды фон ретінде Алаш Орда мен одан кейінгі кеңестік дәуірдің тарихи кезеңдеріне қазақ

контекстінде ерекше назар аударады. Ол өткеннің айтарлықтай қалыптасқанын және бүгінгіні түсіну үшін қажет екенін дәл мойындайды. Осы бағытта ол зайырлылықты қарапайым «қоғамдағы дін мен діндарлықтың құлдырауына әкелетін бір жақты процесс» ретінде емес, дін мен діндарлық, уақыт пен кезеңде әртүрлі деңгейде әртүрлі тәсілдермен өзара әрекеттесетін көп қырлы және динамикалық процесс ретінде қарастырады. Бұл деңгейлер жеке, сонымен қатар кеңірек әлеуметтік, мәдени және саяси деңгейлерді қамтиды. Ол зайырлылық пен діндарлықтың өзара әрекеттесу және осылайша бір-бірін контекстте өзара түрлендіру жолын түсіндіреді. Ол «*модернизация әрдайым діндарлық пен зайырлылықтың жоғалуымен бірге жүреді*» деген тезиске сәтті қарсы шығады.

Осы докторлық жұмыс бойынша оның шетелдік кеңесшісі ретінде мен Нуров мырзаның тақырыпты қозғағанына қанағаттанамын. Оның диссертациясын, сондай-ақ мақалалары мен конференциялық баяндамаларын жақсы деңгейде деп бағалаймын. Нуров мырза докторлық диссертацияны қорғау бойынша қажетті талаптарды орындады. Нуров мырзаның жұмысын бағалауыма байланысты қандай да бір сұрақтар немесе алаңдаушылықтар туындаса, әрине, маған хабарлаңыз.

Қолы:

Күні:

R. Charles Weller

2022 жылғы 22 маусым

R. Чарльз Веллер, Ph.D.

эл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің аға ғылыми қызметкері (Алматы, Қазақстан)
Тарих кафедрасының ассистент-профессоры, Вашингтон штаты университеті (Пуллман, WA, АҚШ)
rc.weller@wsu.edu

